

Počítačová typografie

Úvod

- **Typografie** je nauka o tom, jak má tiskovina vypadat.
- Proč se o typografii učíme?
- Každý z nás běžně připravuje nějakou tiskovinu a požadavky na její kvalitu a zpracování jsou všude na světě jednotné.

Měla by být:

dobře čitelná

esteticky působící

přehledná

Úvod

- typografická pravidla by měl znát každý, kdo se pouští do tvorby tiskovin
- Slovo **TYPOGRAFIE** se skládá ze dvou významů
- *typus* = *znak, vzor*
- *grafó* = *píši*

Typy písem

- patková (serifová)
 - tahy písmen zakončeny patkami
 - mají obvykle stínování
- bezpatková (grotesková)
 - patky chybí
 - tahy stejně silné, slabé stínování
 - málo zdobená
- kaligrafická a volně psaná
 - vychází z kaligrafických skriptů
 - písem psaných rukou
- dekorativní písma
 - plakáty, reklamy, oznámení

ABC

ABC

ABC

ABC

Velikost písma

- skutečná velikost písma závisí na typu písma
- udává se v bodech
- volí se podle formátu a typu tiskoviny
 - dětská knížka 12 – 14 bodů text text
 - učebnice, knihy většího formátu 11 – 12 bodů text text
 - beletrie pro dospělé 10 bodů text text
 - časopisy 9 bodů text text
 - noviny 8 bodů text text

Řezy písma

■ varianty písma, mající společnou osnovu (výškové proporce) a základní kresebné znaky

- řezy písma

- slabé – light

- obyčejné – regular

- polotučné – bold

- tučné – heavy

- extratučné – black

ABC

ABC

ABC

- sklon

- stojaté – normal

- *kursivní* – italics

ABC

- šířka písma

- zúžená – condensed

- normální

- rozšířená – expanded

ABC

Doporučení pro používání písma

- Typ a řez
 - **nepoužívej v dokumentu více než 3 typy písma**
 - pokud jsou z různých skupin, musí se výrazně lišit
- Velikost
 - nepoužívej více než 3 velikosti jednoho písma
 - zřetelně odlišené
- Čím delší text, tím čitelnější písmo
 - používej jednoduchá patková písma jejich výhodou je, že se dá dobře sledovat řádek
 - bezpatková písma jsou lépe čitelná za šera (letáky, titulky, nadpisy)

ABC **ABC** **ABC**

Odstavec

- základní stavební kámen textu
- každý blok textu se ukončuje stiskem klávesy Enter
- odstavcová zarážka
 - posunutí prvního řádku v odstavci
 - v celém textu stejné
- vlastnosti odstavce
 - pozice levého a pravého okraje
 - odsazení prvního řádku
 - mezera před a za odstavcem
 - řádkování
 - zarovnání
 - tabelátory
 - vzhled a chování odstavce

Odstavec

- psaní textu do odstavce
 - zalamování řádků automatické
 - dělení slov
 - nucené zalomení *Shift+Enter*
- zarovnání odstavce
 - doleva
 - na střed – plakáty, pozvánky
 - doprava – ojediněle
 - do bloku
 - rozšiřování mezer mezi slovy
 - zhoršuje čitelnost textu
 - pozor na krátké odstavce

Mezery mezi písmeny, mezi slovy

- mezi písmeny
 - *prostrkání*
 - zvýrazňují text
- mezi slovy
 - automatické
 - pevná (nedělitelná) mezera na místě kde nesmí dojít k zalomení řádku
 - *Ctrl+Shift+mezerník*

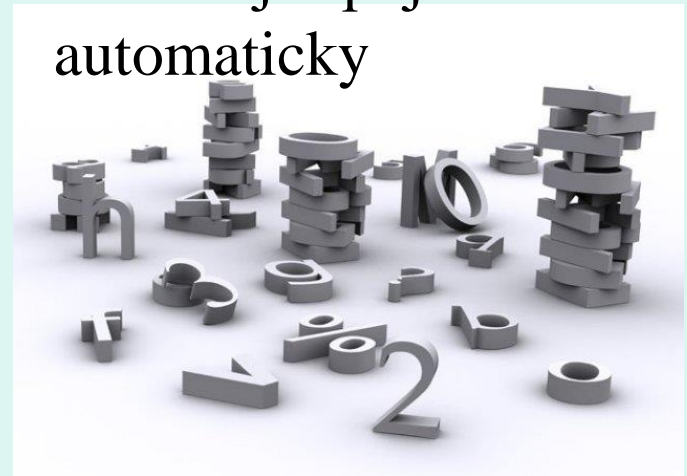
Základy psaní textu - interpunkce

- tečka, čárka, dvojtečka, středník, otazník, vykřičník
 - těsně za slovo bez mezery a za ní mezera
 - dvojtečka u *sportovního výsledku* bez mezery
 - tečka za *nadpisem* se nepíše

Základy psaní textu - znaménka

- uvozovky „“
 - těsně ke slovu bez mezer
- závorky ()
 - těsně ke slovu
 - vně mezera
- spojovník -
 - je na klávesnici
 - spojování slov
 - př. česko-anglický
- pomlčka –
 - je delší
 - oddělovač větných celků
 - mezery před i za
 - nahrazuje spojovník automaticky

Základy psaní textu - znaménka

- matematická znaménka + - =
 - píší se s mezerami
- výpustek ...
 - nejsou to tři tečky, ale jeden znak
 - Alt + 0133
- apostrof
 - těsně ke slovu
 - Alt + 0146

Základy psaní textu – psaní čísel

- věta *nesmí* začínat číslicí
- v textu vyjadřujeme čísla slovy
 - mimo datum, letopočet
- rozdělení po třímístných skupinách
 - pevná mezera
- násobky bez mezer
 - 10krát
- datum s tečkami a mezerami
 - 27. 10. 2001
- označení měn a fyzik. jednotek oddělujeme pevnou mezerou

Základy psaní textu

- zkratky
 - ne na začátku věty
- vyznačování
 - *kurzivou*
 - ***tučnou kurzivou***
 - prostrkáním
 - jiným písmem
 - podtržené písmo *nepoužívat*
 - ***Dokážeš najít zpětně v prezentaci moje prohrěšky proti pravidlům typografie, o kterých jsme právě mluvili?***

Kde najít fonty a něco o typografii

- <http://www.highfonts.com/freefonts.asp>
- <http://www.1001freefonts.com/>
- http://www.fontica.com/index.php?show=free_fonts
- http://www.typo.cz/_zdarma/zdar-fonty-cs.html
- <http://www.dafont.com/>

- <http://typomil.com/>
- <http://zsnyrany.cz/wiki/index.php?n=Text.Sazba>